

Bruxelles, den 20.5.2020
COM(2020) 381 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**En jord til bord-strategi
for et fair, sundt og miljøvenligt fødevaresystem**

INDHOLD

1.	BEHOV FOR HANDLING	2
2.	EN FØDEVAREKÆDE, DER FUNGERER FOR FORBRUGERNE, PRODUCENTERNE, KLIMAET OG MILJØET	4
2.1.	En bæredygtig fødevareproduktion	5
2.2.	Fødevareforsyningsikkerhed.....	11
2.3.	Fremme af bæredygtig forarbejdning af fødevarer, engroshandel, detailhandel og hotel- og restaurationsvirksomhed	12
2.4.	Fremme af et bæredygtigt forbrug af fødevarer og befordring af omstillingen til sunde, bæredygtige kostvaner	14
2.5.	Reduktion af fødevaretab og madspild.....	15
2.6.	Bekæmpelse af fødevaresvindel i hele fødevareforsyningskæden.....	15
3.	GRUNDLAGET FOR OMSTILLINGEN	16
3.1.	Forskning, innovation, teknologi og investeringer.....	16
3.2.	Rådgivningstjenester, udveksling af data og viden samt færdigheder	17
4.	FREMME AF GLOBAL OMSTILLING	18
5.	KONKLUSIONER.....	20

1. BEHOV FOR HANDLING

Den **europæiske grønne pagt** beskriver, hvordan Europa skal gøres til det første klimaneutrale kontinent senest i 2050. Den kortlægger en ny, bæredygtig og inklusiv vækststrategi, som skal sætte gang i økonomien, forbedre menneskers sundhed og livskvalitet og værne om naturen, uden nogen lades i stikken.

Fra jord til bord-strategien er en hjørnesten i den grønne pagt. Den adresserer indgående og bredt udfordringerne for bæredygtige fødevarer-systemer med udgangspunkt i, at sunde mennesker, sunde samfund og en sund planet er uløseligt forbundne. Strategien indtager også en central plads på Kommissionens dagsorden for opfyldelse af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling. Alle borgere og operatører på tværs af værdikæderne, både i og uden for EU, bør nyde godt af en **retfærdig omstilling**, navnlig i kølvandet på covid-19-pandemien og den økonomiske tilbagegang. Omstilling til et bæredygtigt fødevarer-system kan føre miljømæssige, sundhedsmæssige og sociale fordele med sig, give økonomiske gevinster og sikre, at vi kommer ud af krisen ad en bæredygtig vej¹. Det er afgørende for en vellykket genopretningsproces og omstilling, at vi sikrer et holdbart eksistensgrundlag for primærproducenterne, som stadig halter bagefter med hensyn til indkomst².

Med covid-19-pandemien er der kommet fokus på betydningen af et **robust og modstandsdygtigt fødevarer-system**, som fungerer under alle forhold, og som er i stand til at sikre borgerne adgang til tilstrækkelige forsyninger af fødevarer til overkommelige priser. Pandemien har også gjort os særdeles bevidste om de indbyrdes sammenhænge mellem vores sundhed, økosystemer, forsyningskæder og forbrugsmønstre og planetens begrænsninger. Det står klart, at vi er nødt til at gøre meget mere for at sikre vores egen og planetens sundhed. Den nuværende pandemi er blot ét eksempel. De oftere og oftere tilbagevendende tørker, oversvømmelser og skovbrande og nye skadegørere er en konstant påmindelse om, at vores fødevarer-system er truet og nødvendigvis må gøres mere bæredygtigt og modstandsdygtigt.

Fra jord til bord-strategien er en ny, samlet tilgang til at tillægge fødevarers bæredygtighed **værdi** i Europa. Det er en lejlighed til at forbedre livsstil, sundhed og miljø. Tilvejebringelse af et gunstigt fødevaremiljø, der gør det lettere at vælge sunde og bæredygtige kostvaner, vil være til gavn for forbrugernes sundhed og livskvalitet og nedbringe sundhedsudgifterne for samfundet. Folk lægger i stadig højere grad vægt på miljø, sundhed, sociale forhold og etik³, og de tilstræber mere end nogensinde værdi i fødevarer. Selv i en tid, hvor vore samfund bliver mere urbaniserede, ønsker folk at få et tættere forhold til deres fødevarer. De vil have friske, mindre forarbejdede fødevarer fra bæredygtige kilder. Og efterspørgslen efter kortere forsyningskæder er blevet forstærket

¹ På globalt plan anslås det, at fødevarer- og landbrugssystemerne i overensstemmelse med verdensmålene for bæredygtig udvikling ville kunne forsyne en voksende verdensbefolkning med næringsrige fødevarer til overkommelige priser, bidrage til at genskabe vitale økosystemer og skabe nye økonomiske værdier på over 1,8 billioner EUR inden udgangen af 2030. Kilde: Kommissionen for erhvervsliv og bæredygtig udvikling (2017), *Better business, Better world*.

² For eksempel tjener den gennemsnitlige landbruger i EU i dag omkring halvdelen af, hvad den gennemsnitlige arbejdstager tjener i økonomien som helhed. Kilde: Den fælles landbrugspolitik kontekstindikator C.26 for virksomhedsindkomst i landbruget (https://agridata.ec.europa.eu/Qlik_Downloads/Jobs-Growth-sources.htm).

³ Europæerne er meget bevidste om fødevarer-sikkerhedsspørgsmål. De bekymringer, der oftest gives udtryk for, vedrører antibiotika, hormoner og steroider i kød, pesticider, miljøforurenende stoffer og fødevarer-tilsætningsstoffer. Kilde: Særlig Eurobarometerundersøgelse (april 2019), *Food safety in the EU*.

under det nuværende udbrud. Forbrugerne bør have mulighed for at vælge bæredygtige fødevarer, og alle aktører i fødevarekæden bør se dette som deres ansvar og deres chance.

De europæiske fødevarer sætter allerede en global standard for sikre, næringsrige fødevarer af høj kvalitet, som der er rigeligt af. Dette er resultatet af flere års EU-politikker til beskyttelse af menneskers, dyrs og planters sundhed samt landbrugeres, fiskeres og akvakulturproducenters bestræbelser. Europæiske fødevarer bør nu også blive den globale standard for bæredygtighed. Denne strategi har til formål at belønne landbrugere, fiskere og andre operatører i fødevarekæden, der allerede er gået over til bæredygtig praksis, muliggøre overgangen for de øvrige operatører og skabe yderligere muligheder for de pågældende virksomheder. EU's landbrug er det eneste større system i verden, der har mindsket udledningen af drivhusgasser (med 20 % siden 1990⁴). Selv inden for EU har tendensen dog ikke været hverken lineær eller ensartet i alle medlemsstaterne. Ydermere bidrager fremstilling, forarbejdning, detailhandel, emballering og transport af fødevarer i høj grad til luft-, jord- og vandforureningen og drivhusgasemissionerne, med store konsekvenser for biodiversiteten. Om end EU's omstilling til bæredygtige fødevarer systemer er kommet i gang på mange områder, er fødevarer systemerne således fortsat en af de væsentligste årsager til klimaændringer og miljøforringelser. Der er et presserende behov for at **mindske afhængigheden af pesticider og antimikrobielle stoffer, reducere overdreven gødskning, øge andelen af økologisk landbrug, forbedre dyrevelfærden og vende tabet af biodiversitet.**

I klimaloven⁵ fastsættes målet om en klimaneutral union senest i 2050. Kommissionen vil senest i september 2020 fremlægge en 2030-klimaplan med henblik på at øge målet for reduktion af drivhusgasemissioner til 50 eller 55 % i forhold til 1990-niveauet. Med fra jord til bord-strategien fastlægges en ny tilgang til at sikre, at landbrug, fiskeri og akvakultur samt fødevareværdikæden bidrager til denne proces på passende vis.

Omstillingen til bæredygtige fødevarer systemer rummer også **enorme økonomiske muligheder.** Borgernes forventninger udvikler sig og virker som drivkraft for væsentlige forandringer på fødevaremarkedet. Dette er en mulighed for landbrugere, fiskere og akvakulturproducenter samt for fødevareforarbejdningsvirksomheder og fødevaretjenester. Omstillingen vil gøre det muligt for dem at gøre bæredygtighed til deres varemærke og at afgøre fremtiden for EU's fødevarekæde, før deres konkurrenter uden for EU gør det. Omstillingen til bæredygtighed giver alle aktører i fødevarekæden muligheder for pionerfordele.

Det er klart, at omstillingen ikke kan ske uden en ændring af **folks kostvaner.** Der er imidlertid 33 mio. mennesker i EU⁶, der ikke har råd til et kvalitetsmåltid hver anden dag, og i mange medlemsstater er dele af befolkningen afhængige af fødevarebistand. Udfordringerne med hensyn til usikkerhed om fødevareforsyningen og prismæssig overkommelighed risikerer at blive større i forbindelse med økonomisk tilbagegang, så det er af afgørende betydning at gøre en indsats for at ændre forbrugsmønstre og mindske madspild. Samtidig med at ca. 20 % af de fødevarer, der produceres, **går til spilde**⁷, stiger antallet af **svært overvægtige.** Over halvdelen af den voksne befolkning er i dag

⁴ Fra 543,25 mio. gigaton CO₂-ækvivalent i 1990 til 438,99 mio. gigaton i 2017(Eurostat).

⁵ Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EU) 2018/1999 ("den europæiske klimalov") (COM(2020) 80 final, 2020/0036 (COD)).

⁶ Eurostat, EU SILC (2018), https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdes03&lang=en.

⁷ EU FUSIONS (2016). Estimates of European food waste levels.

overvægtige⁸, hvilket bidrager til en høj forekomst af kostrelaterede sygdomme (herunder forskellige former for kræft) og dermed forbundne sundhedsudgifter. Generelt følger europæernes **kostvaner** ikke de nationale kostråd, og "fødevaremiljøet"⁹ sikrer ikke altid, at de sunde valg også vil være de nemmeste. Hvis europæernes kostvaner var i overensstemmelse med kostrådene, ville fødevaresystemernes miljøaftryk blive reduceret væsentligt.

Det står også klart, at vi ikke kan ændre noget, medmindre resten af verden følger trop. EU er verdens største importør og eksportør af landbrugsfødevarer og det største marked for marine fødevarer. Vareproduktionen kan imidlertid have negative miljømæssige og sociale virkninger i de lande, hvor de produceres. Bestræbelser på at stramme bæredygtighedskravene i EU's fødevaresystem bør derfor ledsages af politikker, der kan bidrage til at **hæve standarderne på globalt plan** med henblik på at undgå, at ikke-bæredygtig praksis udbredes til og overtages af andre lande.

Et bæredygtigt fødevaresystem vil være en nødvendig forudsætning for at nå klima- og miljømålene i den grønne pagt, samtidig med at **primærproducenterne sikres højere indkomster**, og EU's **konkurrenceevne** styrkes. Denne strategi understøtter omstillingen ved at sætte fokus på nye muligheder for både borgere og fødevarevirksomheder.

2. EN FØDEVAREKÆDE, DER FUNGERER FOR FORBRUGERNE, PRODUCENTERNE, KLIMAET OG MILJØET

Det er EU's mål at reducere EU-fødevaresystemets **miljø- og klimaaftryk** og at styrke systemets **modstandsdygtighed**, sikre fødevareforsynings sikkerheden på trods af klimaændringer og tab af biodiversitet og føre an i en **global omstilling** i retning af konkurrencedygtig bæredygtighed fra jord til bord og udnytte **nye muligheder**. Dette er ensbetydende med, at man skal:

- sikre, at fødevarekæden, dvs. fødevareproduktion, transport, distribution, markedsføring og forbrug, har **neutral eller positiv indvirkning på miljøet**, samt bevare og genoprette de land- samt ferskvands- og havbaserede ressourcer, som fødevaresystemet er afhængigt af, bidrage til at afbøde klimaændringer og sikre tilpasning til virkningerne heraf, beskytte jord/jordbund, vand, luft og planters og dyrs sundhed og velfærd og vende tabet af biodiversitet
- sikre fødevareforsyningen, ernæring og folkesundheden, idet det sikres, at alle har **adgang til tilstrækkeligt med næringsrige, bæredygtige fødevarer**, der opfylder høje standarder for sikkerhed og kvalitet, plantesundhed og dyresundhed og -velfærd og samtidig opfylder ernæringsmæssige behov og fødevarepræferencer, samt
- sikre overkommelige fødevarepriser og på samme tid generere et mere retfærdigt økonomisk udbytte i forsyningskæden, så **de mest bæredygtige fødevarer ender med også at være de billigste**, befordre forsyningssektorens konkurrenceevne, fremme fair handel og skabe nye forretningsmuligheder, samtidig med at det indre markeds integritet samt sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen sikres.

⁸ Eurostat, Obesity rate by body mass index, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_02_10/default/table?lang=en.

⁹ Ved "fødevaremiljøet" forstås den fysiske, økonomiske, politiske og sociokulturelle sammenhæng, hvori forbrugerne indgår i fødevaresystemet for at træffe beslutninger om indkøb, tilberedning og indtagelse af fødevarer (High-Level Panel of Experts on Food Security and Nutrition (2017), *Nutrition and food systems*).

Fødevarerens bæredygtighed er en global problemstilling, og fødevarerens vil skulle tilpasse sig for at kunne tackle en række forskellige udfordringer. EU kan spille en nøglerolle i arbejdet med at fastsætte globale standarder med denne strategi. Denne indeholder centrale mål på prioriterede områder for EU som helhed. Ud over nye politikinitiativer er det af afgørende betydning for en retfærdig omstilling, at den eksisterende lovgivning, og navnlig reglerne om dyrevelfærd, brug af pesticider og miljøbeskyttelse, håndhæves. Der vil med denne tilgang blive taget hensyn til, at udgangspunktet og potentialet til forbedringer varierer fra medlemsstat til medlemsstat. Den vil endvidere anerkende, at omstillingen til et bæredygtigt fødevarerens vil forandre mange EU-regioners økonomiske struktur og deres interaktionsmønstre. Omstillingen vil blive støttet af teknisk og finansiel bistand fra eksisterende EU-instrumenter, f.eks. samhørighedsfondene og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL). Nye lovgivningsmæssige initiativer vil blive understøttet af Kommissionens værktøjer til bedre regulering. På grundlag af offentlige høringer, kortlægning af miljømæssige, sociale og økonomiske virkninger og analyser af, hvordan små og mellemstore virksomheder (SMV'er) påvirkes, og hvordan der ansøges til eller er hindringer for innovation, vil konsekvensanalyser bidrage til effektive politikvalg med minimale omkostninger, i overensstemmelse med målene i den grønne pagt. For at **fremskynde og lette omstillingen** og sikre, at alle fødevarer, der markedsføres i EU, bliver stadig mere bæredygtige, vil Kommissionen fremsætte et lovgivningsmæssigt forslag til en **ramme for et bæredygtigt fødevarerens** inden udgangen af 2023. Dette vil fremme sammenhæng i politikkerne på EU-plan og nationalt plan, integrere bæredygtighed i alle fødevarerrelaterede politikker og styrke fødevarerens modstandsdygtighed. Efter en bred høring og en konsekvensanalyse vil Kommissionen arbejde på at fastlægge fælles definitioner samt generelle principper for og krav til bæredygtige fødevarerens og fødevarer. Rammen vil også adressere det ansvar, der påhviler de forskellige aktører i fødevarerens. Rammen vil, kombineret med certificering og mærkning af fødevarers performance med hensyn til bæredygtighed og med målrettede incitamenter, gøre det muligt for operatørerne at få udbytte af bæredygtig praksis og vil gradvist højne standarderne for bæredygtighed, så disse bliver normen for alle fødevarer, der markedsføres i EU.

2.1. En bæredygtig fødevarerproduktion

Alle aktører i fødevarerkæden skal yde deres til at sikre, at vi får en bæredygtig fødevarerkæde. Det er nødvendigt, at landbrugere, fiskere og akvakulturproducenter hurtigere omlægger deres produktionsmetoder, og at de udnytter naturbaserede, teknologiske, digitale og rumbaserede løsninger bedst muligt med henblik på at opnå bedre klima- og miljøresultater, øge modstandsdygtigheden over for klimaændringer og optimere brugen af hjælpepestoffer (f.eks. pesticider og gødning). Disse løsninger kræver **menneskelige og finansielle investeringer**, men stiller samtidig højere afkast i udsigt ved at skabe merværdi og reducere omkostningerne.

Et eksempel på en **ny grøn forretningsmodel** er kulstofbinding inden for landbrug og skovbrug. Landbrugsmetoder, der fjerner CO₂ fra atmosfæren, bidrager til målet om klimaneutralitet og bør belønnes, enten under den fælles landbrugspolitik eller med andre offentlige eller private initiativer (kulstofmarked¹⁰). Klimapagten omfatter et nyt EU-

¹⁰ Solide certificeringsregler for kulstoffjernelse inden for landbrug og skovbrug er det første skridt på vej mod betalinger til landbrugere og skovbrugere for den kulstofbinding, de bidrager med. Medlemsstaterne kunne anvende disse regler til at fastlægge ordninger for betalinger under den fælles landbrugspolitik på grundlag af mængden af kulstof, der er bundet; derudover ville private

initiativ vedrørende kulstoflagrende dyrkning, som vil fremme denne nye forretningsmodel, som giver landbrugere en ny indtægtskilde og hjælper andre sektorer med at dekarbonisere fødevarekæden. Som bebudet i handlingsplanen for den cirkulære økonomi (CEAP-handlingsplanen)¹¹ vil Kommissionen udvikle en regelramme for certificering af kulstoffjernelse på grundlag af et robust og gennemsigtigt kulstofregnskab med det formål at overvåge og verificere, at kulstoffjernelsen rent faktisk har fundet sted.

Den **cirkulære, biobaserede økonomi** er stadig et stort set uudnyttet potentiale for landbrugere og deres andelsvirksomheder. F.eks. frembyder avancerede bioraffinaderier, der producerer organisk gødning, proteinfoder, bioenergi og biokemikalier, muligheder med hensyn til omstilling til en klimaneutral europæisk økonomi og nye arbejdspladser i primærproduktionen. Landbrugere bør udnytte mulighederne for at reducere methanemissioner fra husdyrhold ved at udvikle produktionen af **vedvarende energi** og ved at investere i anaerobe rådnetanke til fremstilling af biogas med landbrugsaffald og restprodukter, som f.eks. husdyrgødning. Bedrifterne har også mulighed for at fremstille biogas med affald og restprodukter fra andre kilder, såsom affaldsprodukter fra føde- og drikkevarerindustrien, kloakvand/spildevand og kommunalt affald. Lader og andre landbrugsbygninger egner sig ofte perfekt til opsætning af solcellepaneler, og investeringer heri bør prioriteres i de kommende strategiske planer under den fælles landbrugspolitik¹². Kommissionen vil træffe foranstaltninger til at fremskynde markedets anvendelse af disse og andre energieffektivitetsløsninger i landbrugs- og fødevaresektoren — i det omfang disse investeringer foretages på bæredygtig vis, og uden at det går ud over fødevareforsynings sikkerheden eller biodiversiteten — som led i initiativerne og programmerne vedrørende ren energi.

Brug af **kemiske pesticider** i landbruget medvirker til jord-, vand- og luftforurening og tab af biodiversitet og kan skade planter, insekter, fugle, pattedyr og padder, der ikke er målarter. Kommissionen har allerede indført en harmoniseret risikoindikator til kvantificering af de fremskridt, der gøres med at mindske de risici, der knytter sig til pesticider. Denne viser, at risikoen i tilknytning til pesticider er faldet med 20 % over de sidste fem år. Kommissionen vil træffe yderligere foranstaltninger til inden udgangen af 2030 at reducere forbruget af og risikoen ved forbruget af kemiske pesticider samlet set med 50 % og forbruget af mere farlige pesticider¹³ med 50 %. Kommissionen vil tage en række skridt for at bane vejen for alternativer og opretholde landbrugernes indkomster. Den vil ændre direktivet om bæredygtig anvendelse af pesticider, styrke bestemmelserne om **integreret bekæmpelse af skadegørere** (IPM) og fremme mere udbredt anvendelse af sikre alternative metoder til beskyttelse af høsten mod skadegørere og sygdomme. IPM

virksomheder også kunne være interesseret i at købe sådanne certifikater for at støtte klimaindsatsen, hvilket ville være yderligere et incitament til kulstofbinding for landbrugere og skovbrugere (ud over betalingerne under den fælles landbrugspolitik).

¹¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi — For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa (COM(2020) 98 final).

¹² Hver enkelt medlemsstat vil skulle gennemføre en omfattende analyse af sine særlige behov og derefter udarbejde en strategisk plan under den fælles landbrugspolitik ("strategisk CAP-plan"), hvori det beskrives, hvordan medlemsstaten under hensyntagen til de overordnede EU-målsætninger har til hensigt at målrette landbrugsmidlerne fra de to søjler med henblik på at opfylde disse behov, samt hvilke redskaber den agter at anvende, og hvori medlemsstatens egne specifikke mål angives.

¹³ Plantebeskyttelsesmidler, der indeholder aktivstoffer, som opfylder afskæringskriterierne i punkt 3.6.2-3.6.5 og punkt 3.8.2 i bilag II til forordning (EF) nr. 1107/2009 eller er identificeret som værende kandidater til substitution i henhold til kriterierne i samme bilags punkt 4.

vil befordre anvendelse af alternative bekæmpelsesteknikker, såsom vekseldrift og mekanisk ukrudtsbekæmpelse, og vil være et af de vigtigste redskaber til at reducere brugen af — og afhængigheden af — kemiske pesticider i almindelighed og brugen af mere farlige pesticider i særdeleshed. Landbrugspraksis, der reducerer brugen af pesticider under den fælles landbrugspolitik, vil være af helt afgørende betydning, og de strategiske planer bør afspejle denne omstilling og lette adgangen til rådgivning. Kommissionen vil også gøre det lettere at markedsføre pesticider, der indeholder biologiske aktivstoffer, og styrke miljørisikovurderingen af pesticider. Den vil træffe foranstaltninger til at afkorte varigheden af pesticidgodkendelsesprocessen i medlemsstaterne. Kommissionen vil også foreslå ændringer til 2009-forordningen om statistik over pesticider¹⁴ med henblik på at afhjælpe datamangler og fremme evidensbaseret politikudformning.

De **for høje koncentrationer af næringsstoffer** (især kvælstof og fosfor) i miljøet, som skyldes overdreven brug og det forhold, at ikke alle næringsstoffer, der anvendes i landbruget, optages effektivt af planterne, er en anden væsentlig kilde til luft-, jord- og vandforurening og klimapåvirkninger¹⁵. Resultatet har været reduceret biodiversitet i floder, vådområder og søer¹⁶. Kommissionen vil træffe foranstaltninger til at reducere tabet af næringsstoffer med mindst 50 %, samtidig med at det sikres, at jordens frugtbarhed ikke forringes. Dette vil reducere brugen af gødning med mindst 20 % inden udgangen af 2030. Dette vil blive opnået ved at gennemføre og håndhæve den relevante miljø- og klimalovgivning fuldt ud, ved sammen med medlemsstaterne at fastlægge, hvor stor en reduktion af næringsstofbelastningen der er nødvendig for at nå disse mål, ved at anvende afbalanceret gødsning og bæredygtig næringsstofforvaltning og ved at sikre en bedre forvaltning af kvælstof og fosfor i hele deres livscyklus. Kommissionen vil i samarbejde med medlemsstaterne udarbejde en **handlingsplan for integreret forvaltning af næringsstoffer** med det formål at bekæmpe forurening med næringsstoffer ved kilden og øge bæredygtigheden i husdyrsektoren. Kommissionen vil desuden arbejde sammen med medlemsstaterne om at udbrede anvendelsen af metoder til præcis gødsning og bæredygtig landbrugspraksis, navnlig i hotspotområder med intensivt husdyrproduktion, samt genanvendelse af organisk affald til "vedvarende gødning". Dette vil blive gjort ved hjælp af foranstaltninger, som medlemsstaterne inkluderer i deres strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, såsom bedriftsbæredygtighedsinstrumentet for næringsstoffer¹⁷, investeringer og rådgivningstjenester, samt EU's rumteknologier (Copernicus, Galileo).

¹⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1185/2009 af 25. november 2009 om statistik over pesticider (EØS-relevant tekst) *EUT L 324 af 10.12.2009*, s. 1.

¹⁵ Brugen af kvælstof i landbruget medfører udledning af dinitrogenoxid til atmosfæren. I 2017 tegnede N₂O-emissioner fra landbruget sig for 43 % af landbrugets emissioner og 3,9 % af de samlede menneskeskabte emissioner i EU (Miljøagenturet (2019), *Annual European Union Greenhouse gas inventory 1990-2017 og Inventory report 2019*).

¹⁶ OECD (2019), *Accelerating climate action: refocussing policies through a well-being lens*.

¹⁷ Som anført i forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 (COM(2018) 392 final, 2018/0216 (COD)), i fuld overensstemmelse med Meddelelsen fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Den europæiske interoperabilitetsramme — strategi for gennemførelse (COM (2017) 134 final).

Landbruget tegner sig for 10,3 % af EU's drivhusgasemissioner, og næsten 70 % af denne andel kommer fra husdyrsektoren¹⁸. De består af andre drivhusgasser end CO₂ (methan og dinitrogenoxid). Dertil kommer, at 68 % af den samlede landbrugsjord anvendes til animalsk produktion¹⁹. For at bidrage til at mindske de miljø- og klimamæssige virkninger af animalsk produktion, forhindre kulstoflækager i forbindelse med import og understøtte den igangværende omstilling i retning af mere bæredygtige husdyrbrug vil Kommissionen lette markedsføring af bæredygtige og innovative fodertilsætningsstoffer. Den vil overveje EU-regler, der skal mindske afhængigheden af kritiske fodermidler (f.eks. soja dyrket på afskovet jord) ved at fremme produktion inden for EU af planteproteiner og af alternative fodermidler såsom insekter, marine fodermidler (f.eks. alger) og biprodukter fra bioøkonomien (f.eks. fiskeaffald)²⁰. Endvidere gennemgår Kommissionen EU-programmet for fremme af landbrugsprodukter, så det sikres, at programmet — også i overensstemmelse med udviklingen i kostvanerne — i højere grad bidrager til bæredygtig produktion og bæredygtigt forbrug. Hvad angår kød bør gennemgangen fokusere på, hvordan EU kan bruge sit program for salgsfremme til at støtte de mest bæredygtige, CO₂-effektive metoder til husdyrproduktion. Kommissionen vil også nøje vurdere ethvert forslag om koblet støtte i strategiske planer på baggrund af behovet for generel bæredygtighed.

Antimikrobiel resistens (AMR), der kan sættes i forbindelse med overdreven og uhensigtsmæssig brug af antimikrobielle stoffer til behandling af dyr og mennesker, er hvert år skyld i skønsmæssigt 33 000 dødsfald i EU/EØS²¹ og betydelige sundhedsudgifter. Kommissionen vil derfor træffe foranstaltninger til at reducere det samlede salg i EU af antimikrobielle stoffer til husdyr og akvakultur med 50 % inden udgangen af 2030. De nye forordninger om veterinærlægemidler og foderlægemidler indeholder en bred vifte af foranstaltninger, der skal bidrage til at nå dette mål og fremme One Health-princippet.

Øget **dyrevelfærd** forbedrer dyresundheden og fødevarernes kvalitet, reducerer behovet for medicinsk behandling og kan bidrage til at bevare biodiversiteten. Det er også tydeligt, at borgerne ønsker dyrevelfærd. Kommissionen vil revidere dyrevelfærdslovgivningen, herunder reglerne om dyretransport og slagtning af dyr, med henblik på at bringe den i overensstemmelse med den seneste videnskabelige evidens, udvide anvendelsesområdet for den, gøre det lettere at håndhæve den og i sidste ende sikre et højere dyrevelfærdsniveau. De strategiske planer og EU's nye strategiske retningslinjer for akvakultur vil understøtte denne proces. Kommissionen vil desuden overveje mulige tilgange til dyrevelfærds mærkning som et middel til bedre at overføre værdi ned igennem fødevarekæden.

Klimaændringerne bringer nye trusler mod **plantensundheden** med sig. Bæredygtighedsudfordringen kræver såvel foranstaltninger til bedre beskyttelse af

¹⁸ Miljøagenturet (2019), *Annual European Union greenhouse gas inventory 1990-2017 og Inventory report 2019*. Disse tal inkluderer ikke CO₂-emissioner fra arealanvendelse eller ændringer i arealanvendelse.

¹⁹ 39,1 mio. ha med korn og oliefrø og 70,7 mio. ha med græsarealer op 161 mio. ha landbrugsarealer (i EU27, Eurostat, 2019).

²⁰ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En bæredygtig europæisk bioøkonomi: Større økonomisk, social og miljømæssig sammenhæng (COM(2018) 673 final).

²¹ Cassini et al., (2019), "Attributable deaths and disability-adjusted life-years caused by infections with antibiotic-resistant bacteria in the EU and the European Economic Area in 2015: a population-level modelling analysis", *The Lancet Infectious Diseases*, bind 19, 1. udgave, s. 55-56.

planter mod nye skadegørere og sygdomme som innovation. Kommissionen vil vedtage regler, der skal styrke bevågenheden ifm. import af planter og overvågningen på Unionens område. Nye innovative metoder, herunder bioteknologi og udvikling af biobaserede produkter, kan spille en rolle med hensyn til at øge bæredygtigheden, forudsat at de er sikre for forbrugerne og miljøet og samtidig medfører fordele for samfundet som helhed. De kan desuden fremskynde processen med at mindske afhængigheden af pesticider. Som svar på en anmodning fra medlemsstaterne har Kommissionen iværksat en undersøgelse, hvor der vil blive set på potentialet i nye genomteknikker som middel til at forbedre bæredygtigheden i hele fødevarerforsyningskæden. Bæredygtige fødevarer systemer er også afhængige af **forsynings sikkerheden for frø og frødiversitet**. Landbrugerne må have adgang til et udvalg af kvalitetsfrø til plantesorter, der er tilpasset presset fra klimaændringerne. Kommissionen vil træffe foranstaltninger til at lette registreringen af frøsorter, også til økologisk landbrug, og sikre lettere markedsadgang for traditionelle og lokalt tilpassede sorter.

Markedet for økologiske fødevarer forventes at ville fortsætte med at vokse, og der er behov for yderligere at fremme **økologisk landbrug**. Det har en positiv indvirkning på biodiversiteten, skaber arbejdspladser og tiltrækker unge landbrugere. Forbrugerne anerkender dets værdi. Den retlige ramme understøtter omlægning til denne type landbrug, men der må gøres mere, og det er nødvendigt med en tilsvarende omstilling i havene og i de indre farvande. Ud over foranstaltningerne under den fælles landbrugspolitik, såsom økoordinationer, investeringer og rådgivningstjenester, og foranstaltningerne under den fælles fiskeripolitik vil Kommissionen fremlægge en handlingsplan for økologisk landbrug. Denne vil gøre det lettere for medlemsstaterne at stimulere både udbuddet af og efterspørgslen efter økologiske produkter. Den vil sikre forbrugernes tillid og øge efterspørgslen via oplysningskampagner og grønne offentlige indkøb. Denne tilgang vil bidrage til at nå målet om, at andelen af det samlede landbrugsareal i EU, der dyrkes økologisk, skal være nået op på mindst 25 % inden udgangen af 2030, og om en væsentlig stigning i omfanget af økologisk akvakultur.

Det står klart, at omstillingen skal understøttes af en fælles landbrugspolitik, der fokuserer på den grønne pagt. Den **nye fælles landbrugspolitik**²², som Kommissionen foreslog i juni 2018, har til formål at hjælpe landbrugerne til at forbedre deres miljø- og klimapræstationer efter en mere resultatorienteret model, bedre anvendelse af data og analyser, forbedrede bindende miljøstandarder, nye frivillige foranstaltninger og øget fokus på investeringer i grønne og digitale teknologier og praksisser. Den tager også sigte på at garantere landbrugerne en anstændig indkomst, som giver dem mulighed for at forsørge deres familier og modstå kriser af enhver art²³. Behovet for at forbedre effektiviteten og virkningsfuldheden af de direkte betalinger ved at sætte loft over dem og bedre målrette dem mod de landbrugere, der har brug for dem, og som lever op til den grønne ambition, snarere end enheder og selskaber, der blot ejer landbrugsarealer, er fortsat et væsentligt element i den fremtidige fælles landbrugspolitik²⁴. Medlemsstaternes evne til at sikre dette skal omhyggeligt vurderes i de strategiske planer og overvåges i

²² <https://ec.europa.eu/commission/publications/natural-resources-and-environment>.

²³ I 2017 udgjorde tilskuddene under den fælles landbrugspolitik, eksklusive investeringsstøtte, 57 % af nettobedriftsindkomsten i EU.
<https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DashboardFarmEconomyFocus/DashboardFarmEconomyFocus.html>

²⁴ Der skal gennemføres en evaluering af den fælles landbrugspolitik med henblik på at fastslå, hvor meget indkomststøtten bidrager til at forbedre landbrugets modstandsdygtighed og bæredygtighed-

hele gennemførelsesperioden. I Kommissionens seneste analyse²⁵ konkluderes det, at reformen virkelig *har* potentiale til at drive den grønne pagt frem, men at det er nødvendigt at holde fast i de centrale bestemmelser i forhandlingsprocessen, og at det ville være hensigtsmæssigt med visse forbedringer og praktiske initiativer.

De nye "**økoordninger**" vil være en vigtig kilde til finansiering af initiativer, der sætter skub i bæredygtig praksis, såsom præcisionslandbrug, agroøkologi (herunder økologisk landbrug), kulstoflagrende dyrkning og skovlandbrug. Medlemsstaterne og Kommissionen vil skulle sikre, at der afsættes de fornødne ressourcer til ordningerne, og at de gennemføres inden for rammerne af de strategiske planer. Kommissionen vil støtte indførelse af et minimumsbudget øremærket til økoordninger.

Kommissionen vil tillige rette **henstillinger** til hver enkelt medlemsstat vedrørende de ni specifikke mål for den fælles landbrugspolitik, inden de forelægger udkastene til strategiske planer formelt. Kommissionen vil have særligt fokus på målene i den grønne pagt samt målene i nærværende strategi og biodiversitetsstrategien for 2030. Den vil anmode medlemsstaterne om at fastsætte eksplicite nationale værdier for disse mål under hensyntagen til deres specifikke situation og ovennævnte henstillinger. På grundlag af disse værdier vil medlemsstaterne identificere de nødvendige foranstaltninger i deres strategiske planer.

Sideløbende med ændringer inden for landbruget skal også omstillingen til **bæredygtig produktion af fisk og andre marine fødevarer** fremskyndes. Økonomiske data viser, at indkomsterne de steder, hvor fiskeriet er blevet bæredygtigt, er steget sideløbende²⁶. Kommissionen vil optrappe indsatsen for at bringe fiskebestandene op på et bæredygtigt niveau via den fælles fiskeripolitik på områder, hvor gennemførelsen stadig er mangelfuld (f.eks. ved at reducere spild i form af unødvendigt udsmid), styrke forvaltningen af fiskeriet i Middelhavet i samarbejde med alle kyststater og senest i 2022 revurdere, i hvilken udstrækning den fælles fiskeripolitik imødegår de risici, klimaændringerne er forbundet med. Den foreslåede revision af EU's fiskerikontrolordning²⁷ vil bidrage til bekæmpelsen af svindel via et forbedret sporbarhedssystem. Obligatorisk anvendelse af digitaliserede fangstattester vil styrke de foranstaltninger, der træffes til at forhindre ulovlige fiskevarer i at komme ind på EU-markedet.

Opdræt af fisk og andre marine fødevarer efterlader et mindre kulstofaftryk end animalsk produktion på land. Ud over den betydelige støtte, der vil blive ydet til bæredygtig produktion af marine fødevarer under den næste Europæiske Hav- og Fiskerifond, agter Kommissionen at vedtage EU-retningslinjer for medlemsstaternes planer for udvikling af bæredygtig akvakultur og at arbejde for, at fondens midler anvendes til de rette foranstaltninger. Den vil også indføre målrettet støtte til algebranchen, idet alger bør blive en vigtig alternativ proteinkilde til gavn for et bæredygtigt fødevaresystem og global fødevareforsyningsikkerhed.

²⁵ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene om analyse af forbindelserne mellem reformen af den fælles landbrugspolitik og den grønne pagt (SWD(2020) 93).

²⁶ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om status over den fælles fiskeripolitik og høring om fiskerimulighederne for 2020 (COM(2019) 274 final).

²⁷ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009 og om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 768/2005, (EF) nr. 1967/2006 og (EF) nr. 1005/2008 og ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1139 for så vidt angår fiskerikontrol (COM(2018) 368 final, 2018/0193(COD)).

Endelig agter Kommissionen, med henblik på at støtte primærproducenterne i omstillingen, at præcisere **konkurrencereglerne** for kollektive initiativer, der fremmer bæredygtighed i forsyningskæderne. Den vil tillige hjælpe landbrugere og fiskere til at styrke deres position i forsyningskæden og til at sikre sig en retfærdig andel af merværdien af bæredygtig produktion ved at tilskynde til udnyttelse af samarbejdsmulighederne inden for de fælles markedsordninger for landbrugsprodukter²⁸ og fiskevarer og akvakulturprodukter²⁹. Kommissionen vil overvåge medlemsstaternes gennemførelse af direktivet om urimelig handelspraksis³⁰. Den vil også samarbejde med medlovgeverne om at forbedre landbrugsreglerne, så de styrker landbrugernes (f.eks. producenter af produkter med geografiske betegnelser) samt deres andelsvirksomheders og producentorganisationers position i fødevareforsyningskæden.

2.2. Fødevareforsyningsikkerhed

Et bæredygtigt fødevaresystem skal til enhver tid sikre befolkningen et tilstrækkeligt og varieret udbud af sikre, næringsrige og bæredygtige fødevarer til overkommelige priser — ikke mindst i krisetider. Hændelser, der påvirker fødevaresystemernes bæredygtighed, vil ikke nødvendigvis have udspring i fødevareforsyningskæden som sådan, men kan udløses af politiske, økonomiske, miljømæssige eller sundhedsmæssige kriser. Om end den nuværende covid-19-pandemi ikke har nogen sammenhæng med fødevaresikkerheden i EU, kan en krise som denne bringe både fødevareforsyningsikkerheden og menneskers eksistensgrundlag i fare. Klimaændringer og tab af biodiversitet udgør overhængende og vedvarende trusler mod fødevareforsyningsikkerheden og menneskers eksistensgrundlag. Kommissionen vil i forbindelse med denne strategi fortsat overvåge fødevareforsyningsikkerheden nøje samt landbrugernes og fødevarevirksomhedernes konkurrenceevne.

Fødevarekæden påvirkes, grundet sin kompleksitet og antallet af aktører i den, af kriser på forskellige måder. Selv om fødevareforsyningen generelt har været tilstrækkelig, har denne pandemi givet mange udfordringer, såsom logistiske afbrydelser i forsyningskæder, mangel på arbejdskraft, tab af visse markeder og ændringer i forbrugsmønstre, der påvirker fødevaresystemernes funktion. Denne situation er uden fortilfælde, og fødevarekæden trues hvert år i stigende grad af tilbagevendende tørker, oversvømmelser, skovbrande, tab af biodiversitet og nye skadegørere. Ved at

²⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 922/72, (EØF) nr. 234/79, (EF) nr. 1037/2001 og (EF) nr. 1234/2007 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 671) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/2393 af 13. december 2017 om ændring af forordning (EU) nr. 1305/2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), (EU) nr. 1306/2013 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik, (EU) nr. 1307/2013 om fastsættelse af regler for direkte betalinger til landbrugere under støtteordninger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik, (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og (EU) nr. 652/2014 om bestemmelser vedrørende forvaltning af udgifter i tilknytning til fødevarekæden, dyresundhed og dyrevelfærd samt til plantesundhed og planteformeringsmateriale (EUT L 350 af 29.12.2017, s. 15).

²⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1379/2013 af 11. december 2013 om den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter, om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1184/2006 og (EF) nr. 1224/2009 og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 104/2000 (EUT L 354 af 28.12.2013, s. 1).

³⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/633 af 17. april 2019 om urimelig handelspraksis i relationer mellem virksomheder i landbrugs- og fødevareforsyningskæden (EUT L 111 af 25.4.2019, s. 59).

fødevarerproducenterne bliver mere bæredygtige, bliver de i sidste ende også mere modstandsdygtige. Denne strategi sigter mod at skabe en ny ramme for denne proces, som bliver suppleret med foranstaltninger beskrevet i biodiversitetsstrategien.

Covid-19-pandemien har også gjort os opmærksomme på betydningen af nøglepersonale, f.eks. arbejdstagere i landbrugsfødevaresektoren. Det er derfor, det bliver særlig vigtigt at afbøde de socioøkonomiske konsekvenser, der rammer fødevarekæden, og sikre af de centrale principper i **den europæiske søjle for sociale rettigheder** overholdes, især når det drejer sig om arbejdstagere med usikre ansættelsesforhold, sæsonarbejdere og personer, der arbejder sort. I opbygningen af retfærdige, stærke og bæredygtige fødevaresystemer vil overvejelserne vedrørende arbejdstagernes sociale beskyttelse, arbejdsvilkår og boligforhold spille en vigtig rolle.

Kommissionen vil intensivere sin koordinering af et **fælles europæisk beredskab over for kriser, der påvirker fødevaresystemerne**, for at sikre fødevareforsyningen og -sikkerheden, styrke folkesundheden og afbøde deres socioøkonomiske virkninger i EU. På baggrund af de indhøstede erfaringer vil Kommissionen vurdere fødevaresystemets modstandsdygtighed og udarbejde en **beredskabsplan, som skal sikre forsyningen af og adgangen til fødevarer, og som skal iværksættes i tilfælde af en krise**. Reserven til kriser i landbrugssektoren bliver moderniseret, så dens fulde potentiale kan anvendes med det samme i tilfælde af en krise for landbrugsmarkederne. Ud over de risikovurderings- og risikostyringsforanstaltninger, der skal aktiveres under en krise, er det planen, at der skal indføres en fødevarekriseresponsmekanisme, som koordineres af Kommissionen, og som medlemsstaterne deltager i. Mekanismen vil omfatte forskellige sektorer (landbrug, fiskeri, fødevaresikkerhed, arbejdskraft, sundhed og transport) afhængigt af krisens karakter.

2.3. Fremme af bæredygtig forarbejdning af fødevarer, engroshandel, detailhandel og hotel- og restaurationsvirksomhed

Fødevarerforarbejdningsvirksomheder, restaurationsvirksomheder og detailhandlere former markedet og påvirker forbrugernes kostvalg via typerne og den ernæringsmæssige sammensætning af de fødevarer, de producerer, deres valg af leverandører samt deres produktionsmetoder og emballerings-, transport-, merchandising- og markedsføringspraksis. I sin egenskab af verdens største importør og eksportør af fødevarer påvirker EU's føde- og drikkevareindustri også verdenshandelens miljømæssige og sociale fodaftryk. En styrkelse af vore fødevaresystemers bæredygtighed vil kunne bidrage til yderligere at opbygge virksomheders og produkters omdømme, skabe aktionærværdi, forbedre arbejdsvilkår, tiltrække medarbejdere og investorer og give virksomhederne konkurrencefordele, produktivitetsgevinster og lavere omkostninger³¹.

Fødevarerindustrien og detailsektoren bør sætte kursen ved at øge udbuddet af prismæssigt overkommelige, sunde og bæredygtige fødevarer med henblik på at reducere fødevaresystemets samlede miljøaftryk. For at befordre denne proces vil Kommissionen udarbejde en **EU-adfærdskodeks for ansvarlig forretnings- og**

³¹ F.eks. nåede man i en undersøgelse af det forretningsmæssige grundlag for reduktion af fødevaretab og madspild, som blev gennemført på vegne af sammenslutningen Champions 12.3, frem til et investeringsafkast på 14:1 for virksomheder, der træffer foranstaltninger til at reducere fødevaretab og madspild. Hanson, C., and P. Mitchell. 2017. The Business Case for Reducing Food Loss and Waste. Washington D.C.: Champions 12.3.

markedsføringspraksis, ledsaget af en overvågningsramme. Kodeksen vil blive udviklet sammen med alle relevante interessenter.

Kommissionen vil søge at få tilsagn fra fødevarevirksomheder og -organisationer om konkrete sundheds- og bæredygtighedsforanstaltninger med fokus på først og fremmest at ændre sammensætningen af fødevarer i overensstemmelse med retningslinjerne for sunde og bæredygtige kostvaner, at reducere deres miljøaftryk og energiforbrug ved at blive mere energieffektive, at tilpasse deres markedsførings- og reklamestrategier under hensyntagen til de mest sårbare gruppers behov, at sikre, at priskampagner for fødevarer ikke undergraver borgernes opfattelse af fødevarers værdi, og at begrænse mængden af emballage i overensstemmelse med den nye handlingsplan for den cirkulære økonomi (CEAP-handlingsplanen). For eksempel skal markedsføringskampagner, hvor der reklameres for kød til meget lave priser, undgås. Kommissionen vil følge indfrielsen af disse tilsagn og overveje lovgivningsmæssige foranstaltninger, såfremt fremskridtene er utilstrækkelige. Kommissionen arbejder også på et initiativ til forbedring af **rammerne for virksomhedsledelse**, herunder et krav til fødevareindustrien om at indarbejde bæredygtighed i deres virksomhedsstrategier. Kommissionen vil tillige indkredse muligheder for at lette omstillingen til sundere kostvaner og anspore til ændring af fødevarers sammensætning, herunder indførelse af **ernæringsprofiler** med det formål at begrænse salgsfremme (via ernærings- eller sundhedsanprisninger) for fødevarer med et højt indhold af fedt, sukker og/eller salt.

Kommissionen vil tage skridt til at opskalere og fremme bæredygtige og socialt ansvarlige produktionsmetoder og **cirkulære forretningsmodeller** inden for fødevareforarbejdning og -detailhandel, herunder specifikt for SMV'er, i synergi med de mål og initiativer, der foreslås i den nye CEAP-handlingsplan. Udbredelsen af en cirkulær og bæredygtig EU-bioøkonomi skaber forretningsmuligheder, f.eks. i relation til nyttiggørelse af madaffald.

Fødevareemballage spiller en central rolle for fødevaresystemers bæredygtighed. Kommissionen vil revidere lovgivningen om fødevarekontaktmaterialer med det formål at forbedre fødevaresikkerheden og folkesundheden (navnlig ved at begrænse brugen af farlige kemikalier), støtte anvendelse af innovative og bæredygtige emballageløsninger, hvor der anvendes miljøvenlige materialer, som kan genbruges og genanvendes, og bidrage til at reducere madspild. Desuden vil den inden for rammerne af det initiativ vedrørende bæredygtige produkter, der bebudes i CEAP-handlingsplanen, arbejde på et lovgivningsmæssigt initiativ vedrørende genbrug i restaurationsbranchen med henblik på erstatning af engangsemballage og engangsbestik til fødevarer med produkter, der kan genbruges.

Endelig vil Kommissionen revidere **handelsnormerne** med det formål at sørge for udbredelse og tilgængelighed af bæredygtige landbrugs-, fiskeri- og akvakulturprodukter og sikre bæredygtighedskriterier en større rolle under hensyntagen til disse normers potentielle indvirkning på fødevaretab og madspild. Parallelt hermed vil den styrke lovrammen for **geografiske betegnelser** og indarbejde specifikke bæredygtighedskriterier som fornødent.

Med henblik på at øge de regionale og lokale fødevaresystemers modstandsdygtighed vil Kommissionen desuden — for at skabe kortere forsyningskæder — bidrage til at mindske afhængigheden af langdistancetransport (ca. 1.3 mia. ton primære

landbrugsprodukter, skovbrugsprodukter og fiskevarer blev transporteret på vejene i 2017³²).

2.4. Fremme af et bæredygtigt forbrug af fødevarer og befordring af omstillingen til sunde, bæredygtige kostvaner

De nuværende **fødevareforbrugsmønstre** er ubæredygtige fra både et sundhedsmæssigt og et miljømæssigt synspunkt. Mens det gennemsnitlige indtag af kalorier, rødt kød³³, sukker, salt og fedt i EU stadig overstiger de anbefalede mængder, er forbruget af fuldkorn, frugt og grøntsager, bælgrugter og nødder for lavt³⁴.

Det er af afgørende betydning at vende stigningen i forekomsten af overvægt og fedme i hele EU inden udgangen af 2030. Overgangen til en mere plantebaseret kost med mindre rødt og forarbejdet kød og med mere frugt og grønt vil mindske ikke blot risikoen for livstruende sygdomme som f.eks. kræft, men også fødevaresystemets miljøbelastning³⁵. Det skønnes, at over 950 000 dødsfald (dvs. hvert femte) og over 16 millioner mistede raske leveår i EU i 2017 kunne tilskrives usunde kostvaner, idet der især var tale om hjerte-kar-sygdomme og forskellige kræftformer³⁶. EU's kræfthandlingsplan omfatter fremme af sunde kostvaner som led i indsatsen for at forebygge kræft.

Formidling af klar information, der gør det lettere for forbrugerne at vælge en sund og bæredygtig kost, vil gavne forbrugernes sundhed og livskvalitet og nedbringe sundhedsudgifterne. For at **sætte forbrugerne i stand til** at træffe kvalificerede, sunde og bæredygtige fødevarevalg vil Kommissionen foreslå at indføre harmoniseret, obligatorisk næringsdeklaration på forsiden af emballagen og vil overveje at foreslå at underlægge visse yderligere produkter obligatorisk angivelse af oprindelse eller herkomst, samtidig med at der fuldt ud tages hensyn til virkninger for det indre marked. Kommissionen vil tillige undersøge, hvordan man kan harmonisere frivillige grønne anprisninger og skabe en ramme for bæredygtighedsmærkning, som, i samklang med andre relevante initiativer omfatter de ernæringsmæssige, klimamæssige, miljømæssige og sociale aspekter af fødevarer. Kommissionen vil også udforske nye måder at informere forbrugerne på ved hjælp af andre midler, herunder digitale, med henblik på at forbedre adgangen til fødevareinformation, navnlig for personer med svækket syn.

For at forbedre **udbuddet af prismæssigt overkommelige** bæredygtige fødevarer og for at fremme sunde og bæredygtige kostvaner i institutionskøkkener vil Kommissionen fastlægge, hvad der vil være den bedste tilgang til fastsættelse af obligatoriske minimumskriterier for bæredygtige indkøb af fødevarer. Dette vil hjælpe byer, regioner og offentlige myndigheder til at varetage deres opgave med at tilvejebringe bæredygtige fødevarer til skoler, hospitaler og offentlige institutioner, ligesom det vil fremme bæredygtige landbrugssystemer. Kommissionen vil gå foran med et godt eksempel og styrke bæredygtighedsstandarderne i cateringkontrakten for dens egne kantiner. Den vil også se nærmere på EU's skoleordning med henblik på at sikre, at denne i højere grad bidrager til forbrug af bæredygtige fødevarer, især ved hjælp af stærkere budskaber i

³² Statistikker over landbrug, skovbrug og fiskeri, 2019-udgaven, Statistiske bøger, Eurostat.

³³ Rødt kød omfatter oksekød, svinekød, lammekød og gedekød samt alt forarbejdet kød.

³⁴ Willett W. et al (2019), "Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems", *The Lancet*, bind 393, s. 447–92.

³⁵ FAO og WHO (2019), Sustainable healthy diets – guiding principles.

³⁶ EU Science Hub: <https://ec.europa.eu/jrc/en/health-knowledge-gateway/societal-impacts/burden>.

undervisningen om betydningen af sund ernæring, bæredygtig fødevarerproduktion og mindske af madspild.

Skatteincitamenter bør også være et nøgleredskab til at fremme omstillingen til et bæredygtigt fødevarerystem og få forbrugerne til at vælge en bæredygtig og sund kost. Kommissionens forslag om momssatser (som i øjeblikket er under behandling i Rådet) kunne give medlemsstaterne mulighed for at anvende momssatser mere målrettet, f.eks. til støtte for økologiske frugter og grøntsager. EU's skattesystemer bør også sigte mod at sikre, at prisen på de forskellige fødevarer afspejler, hvilke omkostninger der reelt knytter sig til dem i form af forbrug af begrænsede naturressourcer, forurening, drivhusgasemissioner og andre miljømæssige eksternaliteter.

2.5. Reduktion af fødevaretab og madspild

At tackle fødevaretab og madspild er helt afgørende for at kunne opnå bæredygtighed³⁷. Mindske af madspild giver besparelser for både forbrugere og operatører, og indsamling og omfordeling af overskydende fødevarer, som ellers ville gå til spilde, har en vigtig social dimension. Det er også i tråd med politikker for genvinding af næringsstoffer og sekundære råvarer, fremstilling af foder, fødevarerikkerhed, biodiversitet, bioøkonomi, affaldshåndtering og vedvarende energi.

Kommissionen er fast besluttet på at halvere madspildet pr. indbygger i detail- og forbrugerleddet inden udgangen af 2030 (verdensmål 12.3 for bæredygtig udvikling). Den vil, efter den nye metode til måling af omfanget af madspild³⁸ og med de data, der forventes fra medlemsstaterne i 2022, opstille en baseline og foreslå juridisk bindende **mål** for mindske af madspild i hele EU.

Kommissionen vil integrere forebyggelse af fødevaretab og madspild i andre EU-politikker. Misforståelse og forkert anvendelse af **datomærkning** ("sidste anvendelsesdato" og "bedst før") er skyld i madspild. Kommissionen vil revidere EU-reglerne i overensstemmelse med resultaterne af forbrugerforskning. Ud over at kvantificere omfanget af madspild vil Kommissionen se nærmere på fødevaretab i produktionsfasen og undersøge mulighederne for at forhindre sådanne tab. **Koordinering af indsatsen** på EU-plan vil styrke indsatsen på nationalt plan, og anbefalingerne fra EU's platform om fødevaretab og madspild³⁹ vil være med til at vise vejen frem for alle aktører.

2.6. Bekæmpelse af fødevarervindlen i hele fødevarerforsyningskæden

Fødevarervindlen er en trussel mod fødevarerystemernes bæredygtighed. Den fører forbrugerne bag lyset og forhindrer dem i at træffe informerede valg. Den underminerer fødevarerikkerheden, loyal handelspraksis, fødevarermarkederne modstandsdygtighed og i sidste ende det indre marked. I denne forbindelse er en nultolerancepolitik med

³⁷ På EU-plan tegner madspild (på alle trin i livscyklussen) sig for mindst 227 mio. ton CO₂-ækvivalenter om året, dvs. ca. 6 % af EU's samlede emissioner i 2012 (EU FUSIONS (2016). *Estimates of European food waste levels*.

³⁸ Kommissionens delegerede afgørelse (EU) 2019/1597 af 3. maj 2019 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/98/EF for så vidt angår en fælles metode og kvalitetsmæssige minimumskrav for at muliggøre en ensartet måling af omfanget af madaffald (EUT L 248 af 27.9.2019, s. 77).

³⁹ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/fs_eu_actions_action_implementation_platform_key_recommendations.pdf.

effektive afskrækkende foranstaltninger af afgørende betydning. Kommissionen vil optrappe sin kamp mod fødevarer svindel med henblik på at opnå lige konkurrencevilkår for operatørerne og styrke kontrol- og håndhævelsesmyndighedernes beføjelser. Den vil arbejde sammen med medlemsstaterne, Europol og andre organer om anvendelse af EU-data om sporbarhed og anmeldelser med henblik på at forbedre koordineringen af indsatsen over for fødevarer svindel. Den vil også foreslå strengere afskrækkende foranstaltninger og en mere effektiv importkontrol og overveje en eventuel styrkelse af koordinerings- og efterforskningsmulighederne for Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

3. GRUNDLAGET FOR OMSTILLINGEN

3.1. Forskning, innovation, teknologi og investeringer

Forskning og innovation (FoI) er en nøgledrivkraft i indsatsen for at fremskynde omstillingen til bæredygtige, sunde og inklusive fødevarer systemer lige fra primærproduktion til forbrug. FoI kan bidrage til at udvikle og afprøve løsninger, overvinde hindringer og afdække nye markedsmuligheder⁴⁰. Kommissionen er i færd med inden for rammerne af **Horisont 2020** at forberede en yderligere indkaldelse af forslag til prioriteringer for den grønne pagt i 2020 til en værdi af i alt omkring 1 mia. EUR. Den foreslår, at der under **Horisont Europa** afsættes 10 mia. EUR til FoI inden for fødevarer, bioøkonomi, naturressourcer, landbrug, fiskeri, akvakultur og miljø samt brug af digitale teknologier og naturbaserede løsninger til landbrugsfødevarer. Et vigtigt forskningsområde vil vedrøre mikrobiomer, fødevarer fra havene, bybaserede fødevarer systemer og mulighederne for at øge tilgængeligheden af og kilderne til alternative proteiner som f.eks. vegetabiliske, mikrobielle, marine og insektbaserede proteiner og køderstatninger. En **vigtig opgave på området sund jordbund og fødevarer** vil være at udvikle løsningsmodeller for genoprettelse af jordbundens sundhed og funktioner. Ny viden og innovation vil også føre til opskalering af agroøkologiske tilgange i primærproduktionsleddet via et særligt partnerskab for levende agroøkologilaboratorier. Dette vil bidrage til at reducere brugen af pesticider, gødning og antimikrobielle stoffer. For at fremskynde innovation og vidensoverførsel vil Kommissionen samarbejde med medlemsstaterne om at styrke den rolle, som det europæiske innovationspartnerskab for landbrugets produktivitet og bæredygtighed (EIP-AGRI) spiller i de strategiske planer. Desuden vil der under **Den Europæiske Fond for Regionaludvikling** — gennem intelligent specialisering — blive investeret i innovation og samarbejde hele vejen igennem fødevarer værdikæderne.

Et nyt partnerskab under Horisont Europa vedrørende sikre og bæredygtige fødevarer systemer for mennesker, planet og klima vil etablere en FoI-styringsmekanisme, der gør medlemsstaterne og aktørerne i fødevarer systemerne fra jord til bord engagerede i at levere innovative løsninger, der samtidig gavner ernæring, fødevarer kvalitet, klima, cirkulær økonomi og lokalsamfund.

Det er nødvendigt, at alle landbrugere og alle landdistrikter er koblet op på hurtige og pålidelige internetforbindelser. Dette er en nøglekatalysator for jobskabelse, erhvervsliv og investeringer i landdistrikterne samt for forbedring af livskvaliteten inden for områder som sundhedspleje, underholdning og digital forvaltning. Adgang til **hurtigt**

⁴⁰ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene – *European Research and Innovation for Food and Nutrition Security* (SWD 2016/319) — og Commission FOOD 2030 High-level Conference background document (2016) – European Research & Innovation for Food & Nutrition Security.

bredbåndsinternet vil også gøre det muligt at udbrede præcisionsdyrkning og brug af kunstig intelligens som almindelig praksis. Dermed vil EU få mulighed for at udnytte sin globale førerposition inden for satellitteknologi fuldt ud. Dette vil i sidste ende føre til en omkostningsreduktion for landbrugerne, forbedre forvaltningen af jordbunden og højne vandkvaliteten, reducere brugen af gødning og pesticider og nedbringe drivhusgasemissionerne, forbedre biodiversiteten og skabe et sundere miljø for landbrugere og borgere. Kommissionen vil arbejde på at fremskynde udbredelsen af hurtigt bredbåndsinternet i landdistrikterne med henblik på at nå målet om 100 % adgang inden udgangen af 2025.

Der vil være behov for **investeringer** med det formål at anspore til innovation og skabe bæredygtige fødevarer systemer. InvestEU-Fonden⁴¹ vil, via EU-budgetgarantier, fremme investeringer i landbrugsfødevarer sektoren gennem mindskelse af risikoen ved europæiske selskabers investeringer og lettere adgang til finansiering for SMV'er og midcapselskaber⁴². I 2020 vil EU's ramme for fremme af bæredygtige investeringer (EU-taksonomien⁴³) samt den nye strategi for bæredygtig finansiering mobilisere den finansielle sektor til mere bæredygtige investeringer, også i landbrugs- og fødevarer produktionssektoren. Den fælles landbrugspolitik skal endvidere i højere og højere grad facilitere investeringsstøtte med henblik på at øge modstandsdygtigheden og sætte mere skub i bedrifternes grønne og digitale omstilling.

3.2. Rådgivningstjenester, udveksling af data og viden samt færdigheder

Viden og rådgivning er nøgleredskaber i indsatsen for at gøre det muligt for alle aktører i fødevarer systemet at blive bæredygtige. Primærproducenterne har et særligt behov for **upartisk, skræddersyet rådgivning** om bæredygtig beslutningstagning. Kommissionen vil derfor fremme **effektive landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk** (AKIS) og inddrage alle fødevarer kædens aktører. Medlemsstaterne vil i deres strategiske CAP-planer skulle optrappe støtten til AKIS-netværkene og styrke ressourcerne til udvikling og opretholdelse af de fornødne rådgivningstjenester, som der er behov for med henblik på at nå målene i den grønne pagt.

Kommissionen vil foreslå lovgivning med henblik på at omdanne sit informationsnet for landøkonomisk bogføring til et **datanetværk for bedriftsbæredygtighed** med det formål også at indsamle data om målene i jord til bord-strategien og biodiversitetsstrategien og andre bæredygtighedsindikatorer⁴⁴. Netværket vil gøre det muligt at benchmarke bedrifternes resultater i forhold til regionale, nationale eller sektorspecifikke gennemsnit. Ved hjælp af skræddersyede rådgivningstjenester vil det give landbrugerne feedback og vejledning og kæde deres erfaringer sammen med det europæiske innovationspartnerskab og forskningsprojekter. Dette vil forbedre de deltagende landbrugeres modstandsdygtighed, herunder deres indkomst.

⁴¹ Oprettet som en del af InvestEU-programmet som fastlagt i forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af InvestEU-programmet (COM(2018) 439 final, 2018/0229 (COD)).

⁴² Under Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer forstås ved "midcapselskaber" enheder, som har fra 250 op til 3 000 ansatte og ikke er SMV'er.

⁴³ EU-taksonomien er et gennemførelsesværktøj, som gør det muligt for kapitalmarkederne at identificere og reagere på investeringsmuligheder, der bidrager til miljøpolitiske mål.

⁴⁴ Med fuld respekt for den europæiske interoperabilitetsramme (se fodnote 26), herunder bedriftsbæredygtighedsinstrumentet for næringsstoffer, jf. forslaget til den fælles landbrugspolitik efter 2020 (se fodnote 26).

Som led i den europæiske datastrategi vil det fælles europæiske **landbrugsdataområde** forbedre EU-landbrugets bæredygtighedskonkurrenceevne gennem behandling og analyse af produktions-, arealanvendelses- og miljøoplysninger og andre data, som muliggør præcise, skræddersyede produktionsmetoder på bedriftsniveau og overvågning af sektorens resultater, samt støtte til initiativet vedrørende kulstoflagrende dyrkning. EU-programmerne **Copernicus** og **Det Europæiske Havobservations- og Datanetværk (EMODnet)** vil reducere investeringsrisiciene og fremme bæredygtige praksisser i fiskere- og landbrugssektoren.

Kommissionen vil sørge for skræddersyede løsninger, som kan hjælpe **små og mellemstore** fødevarerforarbejdningsvirksomheder og små detail- og restaurationsvirksomheder til at udvikle nye færdigheder og forretningsmodeller, samtidig med at de undgår yderligere administrative byrder og omkostninger. Den vil vejlede detailhandlere, fødevarerforarbejdningsvirksomheder og restaurationsvirksomheder om bedste praksis for bæredygtighed. Enterprise Europe-netværket vil yde rådgivning om bæredygtighed for SMV'er og fremme formidling af bedste praksis. Kommissionen vil også opdatere sin **dagsorden for færdigheder**⁴⁵ med henblik på at sikre, at fødevarekæden har adgang til tilstrækkelig arbejdskraft med de rigtige færdigheder.

4. FREMME AF GLOBAL OMSTILLING

EU vil støtte en global omstilling til bæredygtige landbrugsfødevarer systemer i overensstemmelse med målene i denne strategi og med verdensmålene for bæredygtig udvikling. Gennem sine eksterne politikker, herunder det internationale samarbejde og handelspolitikken, vil EU fortsat — med alle sine partnere i både bilaterale, regionale og multilaterale fora — arbejde for udvikling af **grønne alliancer** for bæredygtige fødevarer systemer. Dette vil omfatte samarbejdet med Afrika, nabolande og andre partnere, under hensyntagen til de forskelligartede udfordringer i forskellige dele af verden. For at sikre en vellykket global omstilling vil EU fremme og muliggøre udvikling af samlede, integrerede reaktioner til gavn for mennesker, natur og økonomisk vækst.

De relevante EU-politikker, herunder handelspolitikken, vil blive brugt til at støtte og indgå som en del af EU's økologiske omstilling. EU vil bestræbe sig på at sikre, at alle EU's bilaterale handelsaftaler indeholder et ambitiøst kapitel om bæredygtighed. EU vil sikre fuldstændig gennemførelse og håndhævelse af bestemmelserne om handel og bæredygtig udvikling i alle handelsaftaler, bl.a. via EU's øverste ansvarlige for håndhævelse af handelsaftaler (*Chief Trade Enforcement Officer*).

EU's **handelspolitik** bør bidrage til at styrke samarbejdet med og **opnå ambitiøse tilsagn fra tredjelande på nøgleområder såsom dyrevelfærd, brug af pesticider og bekæmpelse af antimikrobiel resistens**. EU vil slå til lyd for internationale standarder i de relevante internationale organer og tilskynde til produktion af landbrugsfødevarer, der opfylder høje standarder for sikkerhed og bæredygtighed, og vil **yde støtte til mindre landbrug, så de kan overholde disse standarder og få markedsadgang**. EU vil også sætte skub i samarbejdet om at forbedre ernæringen og sikre mindre usikkerhed om

⁴⁵ Kommissionens meddelelse "En fælles indsats for at styrke den menneskelige kapital, beskæftigelsesegnethed og konkurrenceevnen", COM(2016) 381 final.

fødevarerforsyningen gennem styrkelse af fødevarerensystemernes modstandsdygtighed og mindske af madspild.

EU vil i sit **internationale samarbejde** fokusere på forskning og innovation på fødevarerområdet, med særlig vægt på tilpasning til og afbødning af klimaændringer; agroøkologi; bæredygtig landskabs- og jordforvaltning; bevarelse og bæredygtig brug af biodiversitet; inklusive og fair værdikæder; ernæring og sunde kostvaner; forebyggelse af og indsats over for fødevarerkriser, navnlig under allerede skrøbelige forhold; modstandsdygtighed og risikoberedskab; integreret bekæmpelse af skadegørere; plante- og dyresundhed og -velfærd og fødevarerikkerhedsstandarder, antimikrobiel resistens samt bæredygtighed i EU's koordinerede humanitære tiltag og udviklingstiltag. EU vil bygge videre på igangværende initiativer⁴⁶ og integrere politikkoherens med hensyn til bæredygtig udvikling i alle sine politikker. Disse foranstaltninger vil mindske presset på biodiversiteten i hele verden. Bedre beskyttelse af naturlige økosystemer vil, kombineret med en indsats for at begrænse handel med og forbrug af vilde dyr og planter, bidrage til at forebygge og **opbygge modstandsdygtighed over for mulige fremtidige sygdomme og pandemier**.

For at reducere EU's bidrag til **global skovrydning og skovforringelse** vil Kommissionen i 2021 fremlægge et lovgivningsforslag og andre foranstaltninger med det formål at forhindre eller minimere markedsføring i EU af produkter, der er forbundet med skovrydning eller skovforringelse.

EU vil anvende nultolerance i indsatsen for at **bekæmpe ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri)** og overfiskning, fremme bæredygtig forvaltning af ressourcerne af fisk og andre marine fødevarer samt styrke havforvaltningen, det maritime samarbejde og forvaltningen af kystområder⁴⁷.

Kommissionen vil indarbejde alle ovennævnte prioriteter i programmeringsvejledningen for samarbejde med tredjelande i perioden 2021-2027 under behørig hensyntagen til tværgående målsætninger som f.eks. menneskerettigheder, køn samt fred og sikkerhed.

Importerede fødevarer skal fortsat overholde de relevante EU-forskrifter og -standarder. Kommissionen vil tage hensyn til miljømæssige aspekter, når den vurderer anmodninger om importtolerancer for pesticider, der ikke længere er godkendt i EU, samtidig med at WTO-standarderne og -forpligtelserne overholdes. For at imødegå den globale trussel, som **antimikrobiel resistens** er, vil animalske produkter, der importeres til EU, i overensstemmelse med den nyligt vedtagne forordning om veterinærlægemidler skulle opfylde strenge krav vedrørende brug af antibiotika.

En af forudsætningerne for et mere bæredygtigt EU-fødevarerensystem er, at vore handelspartners praksis også bliver stadig mere bæredygtig. For at befordre en gradvis overgang til brug af sikrere plantebeskyttelsesmidler vil EU — i overensstemmelse med WTO-reglerne og på grundlag af en risikovurdering — overveje at revurdere

⁴⁶ F.eks. initiativet vedrørende udviklingsrelateret intelligent innovation gennem forskning i landbrug (DeSIRA).

⁴⁷ I de regionale fiskeriforvaltningsorganisationer samt inden for rammerne af partnerskabsaftaler om bæredygtigt fiskeri og vores samarbejde med tredjelande vedrørende IUU-fiskeri og bæredygtige værdikæder inden for fiskeri og akvakultur; især samarbejdet med de lande, der er berørt af klimaændringerne, er relevant.

importttolerancerne for stoffer, der opfylder "afskæringskriterierne"⁴⁸ og udgør en høj risiko for menneskers sundhed. EU vil aktivt samarbejde med vore handelspartnere, navnlig udviklingslandene, om følgeskab i omstillingen til en mere bæredygtig brug af pesticider, idet formålet vil være at undgå handelsforstyrrelser og at fremme alternative plantebeskyttelsesmidler og -metoder.

EU vil fremme en global omstilling til bæredygtige fødevarer i **internationale standardiseringsorganer** og relevante **multilaterale fora** og i forbindelse med **internationale arrangementer**, bl.a. den 15. konference mellem partnerne i FN's konvention om den biologiske mangfoldighed, topmødet om ernæring med henblik på vækst og FN's topmøde om fødevarer i 2021, og vil i alle disse sammenhænge arbejde for ambitiøse politiske resultater.

EU vil, som led i sin tilgang til **fødevarerinformation til forbrugerne** og kombineret med lovrammen for bæredygtige fødevarer, fremme de relevante ordninger (herunder en EU-ramme for bæredygtighedsmærkning af fødevarer) og lede arbejdet med internationale bæredygtighedsstandarder og metoder til beregning af miljøaftryk i multilaterale fora, idet formålet vil være at fremme en mere udbredt anvendelse af bæredygtighedsstandarder. EU vil også støtte håndhævelsen af bestemmelserne om vildledende oplysninger.

5. KONKLUSIONER

Den europæiske grønne pagt er en mulighed for at forene vores fødevarer med planetens behov og reagere positivt på europæernes ønsker om sunde, retfærdige og miljøvenlige fødevarer. Formålet med denne strategi er at gøre EU's fødevarer til en global standard for bæredygtighed. Omstilling til bæredygtige fødevarer kræver en kollektiv tilgang med inddragelse af offentlige myndigheder på alle forvaltningsniveauer (herunder byer, landdistrikter og kystsamfund), aktører i den private sektor i hele værdikæden, ikkestatslige organisationer, arbejdsmarkedets parter, universitetskredse og befolkningen som helhed.

Kommissionen opfordrer alle borgere og interessenter til at deltage i en bred debat om udformningen af en bæredygtig fødevarerpolitik, herunder i nationale, regionale og lokale forsamlinger. Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at støtte denne strategi og bidrage til gennemførelsen af den. Kommissionen vil på koordineret vis inddrage borgerne i denne strategi og tilskynde dem til at deltage i omstillingen af vore fødevarer.

Kommissionen vil sikre, at strategien gennemføres i tæt sammenhæng med de øvrige elementer i den grønne pagt, navnlig biodiversitetsstrategien for 2030, den nye CEAP-handlingsplan og målet om nul-forurening. Den vil overvåge omstillingen til et bæredygtigt fødevarer, så den sker med respekt for planetens grænser, herunder fremskridt med hensyn til målopfyldelsen og en generel reduktion af EU's fødevarers miljø- og klimaaftryk. Den vil regelmæssigt indsamle data, herunder på grundlag af jordobservation, med henblik på en samlet vurdering af den kumulative virkning af alle tiltag i denne strategi for konkurrenceevne, miljø og sundhed. Den vil tage denne strategi op til fornyet vurdering senest medio 2023 og tage stilling til, om de

⁴⁸ Disse stoffer kan have virkninger for menneskers sundhed og omfatter stoffer, der er klassificeret som mutagene, kræftfremkaldende, reproduktionstoksiske eller hormonforstyrrende, jf. punkt 3.6.2-3.6.5 og punkt 3.8.2 i bilag II til forordning (EF) nr. 1107/2009.

trufne foranstaltninger er tilstrækkelige til at nå målene, eller om der er behov for yderligere foranstaltninger.